

Eesti Keskkonnaühenduste Koda

Regionaal- ja Põllumajandusministeeriumile

Teie: 19.12.2025

Meie: 16.01.2026 nr 1-5/26/6879

Eesti Keskkonnaühenduste Koja seisukoht EL biomajanduse strateegia kohta

Täname võimaluse eest avaldada arvamust EL biomajanduse strateegia teemal.

Rõhutame, et biomajandus ükskõik millises vormis saab olla keskkonnasõbralik lahendus vaid juhul, kui selleks vajalike ressursside maht jääb looduskeskkonna taluvuse piiridesse. Fossiilsete ressursside tarbimise asendamine bioressursside tarbimisega mahus, mis põhjustab loodusressursside ülekasutuse süvenemist, jätkumist või ülekasutuse teket, ei saa olla kestlik lahendus. Paraku puudub EL biomajanduse strateegial ressursitarvet puudutav selge raamistik. Sellele puudusele on olulisimana viidanud ka [European Environmental Bureau](#), Euroopa suurim keskkonnavalaste kodanikeühenduste võrgustik. Sarnase kriitika on avaldanud rahvusvaheline metsade kaitse organisatsioon [Fern](#), mis jälgib Euroopa Liidu poliitikate mõju metsadele ning nendega seotud kogukondadele.

Strateegia rõhutab tarbimisele piiride seadmise asemel hoopis saagikuse tõstmist kui soovitud tulemusteni jõudmise vahendit - seda olukorras, kus Euroopa keskkonnastatistika kohaselt on 60% Euroopa muldadest juba kehvast seisundis, peamiselt liigintensiivse majandamise tõttu ja lämmastikvõetiste liigkasutus põhjustab ulatuslikke keskkonnaprobleeme alates joogivee saastumisest kuni looduslike veekogude eutrofeermiseni, muuhulgas on eutrofeerumisest mõjutatud kogu Läänemeri. Samas ennustavad ÜRO ja FAO inimkonna toidutarbe mahu kasvu globaalselt +70% aastaks 2050 ning puidutoodete tarbimise mahu kasvu +37%. Ilmselt põhjustab see täiendavat survet looduskeskkonnale, mistõttu loodusressursside kasutuse strateegiad ei tohiks mööda vaadata tarbimise kasvuga seotud ohtudest.

EL biomajanduse strateegia küll sõnastab mitmed vajalikud eesmärgid - näiteks biomassi kestliku tarnimise tagamine kõikides väärtusahelates ning biomassi tõhus kasutamine, kuid nendeni jõudmise teekond on jäänud piisava selgusega määratlemata. Seetõttu ei paku strateegia piisavat kindlust, et eesmärkideni üldse jõutakse.

Eelnevat arvestades leiab Eesti Keskkonnaühenduste Koda, et EL biomajanduse strateegia on ebapiisav, võimaldades täiendavat survet inimtegevuse tõttu niigi kiiresti hävivale looduskeskkonnale. Järgnevalt esitame oma täpsemad seisukohad ja ettepanekud strateegia kohta:

1. **Seada strateegia eesmärgid ja tegevused planeedi taluvuspiiridesse**¹. Strateegia ei tohiks keskenduda vaid majanduskasvule ja biomassi pakkumise tagamisele, vaid peab esmalt tagama ökosüsteemide tervise ja vastupanuvõime, sest ilma viimasteta ei ole majanduse toimimine ning biomassi kasutamine pikas perspektiivis võimalikud. Biomajandus peab tegutsema **planeedi taluvuspiirides** ning toetama looduse hoidmist ja taastamist sh elurikkust, mitte soodustama intensiivset raiet ja monokultuuride teket.

2. **Kehtestada biomassi kasutamise selge ja kohustuslik hierarhia**. Selle asemel, et keskenduda biomassi mahu suurendamisele, tuleks prioritseerida selle **väärtust ja toodete eluea pikkust**. Metsa raiumisel tuleb eelistada kliimasõbralikke raieviise ning varutud puitu tuleb võimalikult palju kasutada pika elueaga toodete valmistamiseks.

3. **Lõpetada puidu masspõletamise toetamine ja käsitlemine süsinikuneutraalsena energeetikas**. Allikad märgivad, et puidu põletamine energia saamiseks tekitab sageli rohkem CO₂ heidet ühiku kohta kui kivisüsi ning see on peamine põhjus Euroopa metsade süsiniku sidumisvõime kahanemises. Investeeringud tuleks suunata biokütuste asemel **taastuvatesse energiaallikatesse** nagu tuul, päike ja soojuspumbad.

4. **Keskenduda fossiilkütuste biotoodetega asendamise asemel ühekordsete ja lühikese elueaga toodete tarbimise üldisele vähendamisele**. Ühekordse plasti asendamine ühekordse paberi või bioplastiga ning lühikese elueaga fossiilkütustest valmistatud plasttoodete asendamine bioplastidega ei lahenda keskkonnakriisi, vaid liigutab probleemi ühest kohast teise. Strateegia peaks soodustama **korduskasutussüsteeme** ja materjalijäätmete vältimist, mitte lihtsalt "rohelistamat" ühekordset tarbimist. Oluline majandusliku elujõu pant on puidutööstuse mitmekesisus, mis aitab vastu pidada võimalikud raputused erinevate toodete turgudel, mitte liigne fookusseerimine ühele tootegrupile (tselluloos ja paberitooted).

5. **Tagada imporditud biomassi range vastavus keskkonna- ja sotsiaalsetele nõuetele**. Kuna EL-i nõudlus biomassi järele ületab kohaliku pakkumise, ei tohi see viia ressursside ja maa haaramiseni väljaspool ELi. Imporditud biomassile peavad kehtima sama ranged säästlikkuse kriteeriumid kui kohalikule toodangule, et vältida elurikkuse hävitamist ja kohalike kogukondade õiguste riivamist väljaspool Euroopat ning tagada EL ettevõtetele võrdne konkurents EL siseturul.

Lugupidamisega

/allkirjastatud digitaalselt/

Maia-Liisa Anton

Eesti Keskkonnaühenduste Koja koordinaator

¹ <https://www.stockholmresilience.org/research/planetary-boundaries.html>